

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 681/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jozefom Dobrovičom, LL.M., advokátom, Záhradnícka 27, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 24Pc/10/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 24Pc/10/2020. Sťažovateľ navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Požaduje finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Plnoletá dcéra sťažovateľa (ďalej aj „navrhovateľka“) sa návrhom doručeným okresnému súdu 17. júna 2020 domáha voči sťažovateľovi určenia vyživovacej povinnosti v sume 300 eur mesačne.
3. Okresný súd uznesením z 23. júla 2020 vyzval navrhovateľku na doplnenie návrhu o listinné dôkazy. Navrhovateľka v nadväznosti na výzvu súdu 14. augusta 2020 predložila okresnému súdu požadované listinné dôkazy.

4. Okresný súd 25. septembra 2020 vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k návrhu na začatie konania a preukázanie svojich osobných, majetkových, zárobkových a rodinných pomerov predložením listinných dôkazov v lehote 15 dní od doručenia výzvy. Výzva bola sťažovateľovi listinne doručená 2. októbra 2020.

5. Okresný súd 20. januára 2021 požiadal zamestnávateľa sťažovateľa o predloženie jeho mzdového listu na účel zistenia zárobkových pomerov sťažovateľa. Okresnému súdu bol 21. januára 2021 zo strany zamestnávateľa sťažovateľa doručený jeho mzdový list.

6. Okresný súd 7. apríla 2021 vyzval sťažovateľa na oznámenie skutočností týkajúcich sa jeho majetkových pomerov, výzvu si sťažovateľ neprevzal v odbernej lehote. Okresný súd tiež vykonal dopyt na [REDAKOVANÉ] na účel zistenia príjmových pomerov sťažovateľa. Okresnému súdu bola 15. apríla 2021 doručená odpoveď [REDAKOVANÉ] týkajúca sa pomerov sťažovateľa.

7. Okresnému súdu bolo 26. septembra 2022 doručené vyjadrenie sťažovateľa k návrhu na začatie konania spolu s listinnými dôkazmi. Sťažovateľ v ten istý deň podal aj sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Podpredsedníčka okresného súdu 26. októbra 2022 vyhodnotila sťažnosť ako nedôvodnú.

8. Okresný súd 11. októbra 2022 zaslal vyjadrenie sťažovateľa navrhovateľke. Replika navrhovateľky bola okresnému súdu doručená 15. novembra 2022. Okresný súd 17. januára 2023 zaslal repliku navrhovateľky sťažovateľovi.

III.

Argumentácia sťažovateľa

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že okresný súd sa v napadnutom konaní dopúšťa zbytočných prietahov. Predmetom napadnutého konania je určenie výživného na plnoleté dieťa a prebieha na základe návrhu sťažovateľovej dcéry od 17. júna 2020. Okresný súd dosiaľ vo veci nerozhodol, dokonca ani nenariadil pojednávanie. Počas obdobia dvoch rokov, kedy konanie prebieha, sa vôbec v tejto veci nekonalo. Sťažovateľ 15. augusta 2022 okresnému súdu doručil stanovisko k veci spolu s dôkazmi preukazujúcimi jeho situáciu. K predmetnému podaniu zatiaľ nedostal žiadne vyjadrenie.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

10. Okresný súd zdôraznil skutočnosť, že sťažovateľovi bol 2. októbra 2020 doručený návrh na začatie konania spolu s výzvou na vyjadrenie, sťažovateľ na uvedené nereagoval. Následnú výzvu okresného súdu na účel zistenia majetkových pomerov sťažovateľa zo 7. apríla 2021 si sťažovateľ neprevzal v odbernej lehote. Zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ] bola predmetná vec (spolu s ďalšími cca 320 vecami) pridelená 6. mája 2021, v rámci časového hľadiska musel na nariadenie pojednávania a rozhodnutie uprednostniť staršie veci. Sťažovateľ sa k návrhu na začatie konania vyjadril podaním z 15. augusta 2022 doručeným okresnému súdu 26. septembra 2022. Súčasne s vyjadrením vo veci podal sťažnosť na prietahy podľa zákona o súdoch, ktorá bola vyhodnotená ako nedôvodná.

IV.2. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľ v ústavným súdom stanovenej lehote možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu okresného súdu nevyužil.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

14. ESLP už konštatoval, že konanie o určenie výšky výživného má nezanedbateľný význam (rozsudok ESLP z 21. 6. 2005 vo veci Kubizňaková proti Českej republike).

15. Napadnuté konanie sa nevyznačuje faktickou ani právnou zložitnosťou veci. Vo všeobecnosti vec sťažovateľa s ohľadom na jej charakter (určenie výživného) predstavuje konanie vyžadujúce si osobitnú rýchlosť konania. Požiadavka rýchlosti konania vo veciach týkajúcich sa výživného vyplýva z potreby včasnej ochrany práv a záujmov oprávnenej osoby, t. j. osoby, ktorej prináleží právo na výživné. Sťažovateľom je však otec navrhovateľky, teda osoba, ktorá má v zmysle návrhu na začatie konania vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľke. Význam konania pre sťažovateľa spočíva v tom, či a v akej výške bude súdom upravená jeho vyživovacia povinnosť voči dcére, čo nepochybne pre sťažovateľa nie je zanedbateľná okolnosť. Intenzita prípadného dopadu meritórneho rozhodnutia na sťažovateľa však dosahuje štandardnú mieru porovnateľnú s konaniami, ktoré nespádajú do kategórie vecí s osobitnou rýchlosťou konania.

16. Napadnuté konanie na okresnom súde prebieha od 17. júna 2020, teda v čase podania ústavnej sťažnosti 2 roky a 5 mesiacov. Po začatí konania (v období od júna 2020 do apríla 2021) okresný súd konal plynulo, vyzval navrhovateľku na doplnenie návrhu, následne návrh na začatie konania s výzvou na vyjadrenie a zdokladovanie pomerov sťažovateľa zaslal sťažovateľovi, okresný súd tiež zisťoval pomery sťažovateľa dopytom na jeho zamestnávateľa, [REDAKOVANÉ], samotného sťažovateľa.

17. Ústavný súd z obsahu spisu okresného súdu zistil nečinnosť okresného súdu v trvaní od apríla 2021 do septembra 2022. Postup okresného súdu v namietanom konaní preto nemožno považovať za optimálny, čo sa prejavilo v celkovej dĺžke konania. Ústavný súd nepopiera, že všeobecný súd

má dbať na plynulosť konania bez ohľadu na skutočnosť, či sú účastníci konania aktívni, reagujú na výzvy súdu, domáhajú sa rozhodnutia vo veci. Ústavný súd na druhej strane, vychádzajúc z vlastnej judikatúry, zároveň konštatuje, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08).

18. Za stavu, keď sťažovateľ na výzvu okresného súdu doručenej mu 2. októbra 2020 (ktorou ho okresný súd vyzval na vyjadrenie sa k návrhu na začatie konania a zdokladovanie pomerov sťažovateľa) reagoval s odstupom takmer dvoch rokov (26. septembra 2022) a súčasne s vyjadrením vo veci podal aj sťažnosť na prieťahy podľa zákona o súdoch, pričom ústavnú sťažnosť podal s odstupom 1 mesiaca od realizácie posledného úkonu okresného súdu (zaslanie prvého a jediného vyjadrenia sťažovateľa vo veci navrhovateľke 11. októbra 2022), konanie sťažovateľa možno označiť za hraničiace s nekorektnosťou a podanie ústavnej sťažnosti ako účelové, sledujúce v skutočnosti iba cieľ získania majetkového prospechu v podobe finančného zadostučinenia. Vyjadrenie sťažovateľa obsiahnuté v ústavnej sťažnosti je neúplné, keď tvrdí, že počas obdobia dvoch rokov, kedy toto konanie prebieha, sa vôbec vo veci nekonalo. Sťažovateľ opomína skutočnosť, že na výzvu okresného súdu doručenu mu 2. októbra 2020 nereagoval, neprispel teda k zisteniu, ustáleniu jeho pomerov, ktoré sú smerodajné na účel rozhodnutia vo veci a ich objasnenie je aj v záujme samotného sťažovateľa. Sťažovateľ si ďalšiu výzvu okresného súdu zo 7. apríla 2021 ani neprevzal v odbernej lehote. Vyjadrenie k návrhu na začatie konania a listinné dôkazy preukazujúce jeho pomery sťažovateľ okresnému súdu doručil až po dvoch rokoch od prevzatia výzvy okresného súdu, a to 26. septembra 2022 (nie 15. augusta 2022, ako to tvrdí sťažovateľ v ústavnej sťažnosti). Ústavný súd v tomto smere dodáva, že EŠLP na poskytnutie neúplných alebo nepravdivých informácií, ktoré sa týkajú samotného jadra prípadu, nazerá tak, že môže byť posúdené ako zneužitie práva na podanie sťažnosti. V prípade zistenia takéhoto zneužitia sťažnosti EŠLP sťažnosť vyhlási za neprijateľnú s poukazom na čl. 35 ods. 3 písm. a) dohovoru.

19. Ústavný súd, berúc zreteľ na všetky kritériá vymedzené v bode 13 tohto nálezu, dospel k záveru, že porušenie označených sťažovateľových práv v okolnostiach prípadu nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu. Poznamenáva však, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu sa bude opakovať, sťažovateľovi v obdobnej záležitosti nič nebráni sa opätovne obrátiť na ústavný súd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu